

Nr 43.

Ankom till Riksdagens kansli den 3 maj 1911 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten.

Genom en den 21 april 1911 dagtecknad proposition, nr 202, hvilken af båda kamrarna hänvisats till lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om inskränkning i inmutningsrätten.

Härigenom förordnas som följer:

Inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län må under tiden intill den 1 oktober 1912 endast för kronans räkning inmutning ske å kronojord, som ej under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1911.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande proposition, har föredragande departementschefen till statsrådsprotokollet den 24 mars 1911, hvaraf utdrag bifogats propositionen, anfört följande:

Utskottets yttrande.

Bihang till Riksd. prot. 1911. 7 Saml. 1 Afd. 40 Häft. (Nr 43)

»Sedan år 1902 har enligt lagar, som gifvits för ett år i sänder, varit förordnad, att inom Norrbottens län endast för kronans räkning inmutning finge ske å kronojord, som ej under ständig besittningsrätt innehades eller vore till boställe anslagen. Enahanda har gällt med afseende å Västerbottens och Jämtlands län allt ifrån år 1907. Enligt lag den 12 augusti 1910 gäller förbudet mot inmutning i dessa tre län intill den 1 oktober 1911.

Ifrågavarande provisoriska inskränkning i inmutningsrätten föranleddes närmast af vissa missförhållanden, som med afseende å denna rätts utöfning framträdte särskildt inom Norrbottens län; och har sedermera detta provisorium fått bestå i afbidan på ett slutligt ordnande af förhållandena med afseende å mineralfyndighets tillgodogörande å kronojorden.

I detta hänseende framlade Eders Kungl. Maj:t vid 1909 års riksdag särskilda förslag, däribland till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i grufvestadgan, innebärande upphäfvande af inmutningsrätten å viss kronojord, samt till bestämmelser angående undersökning och tillgodogörande af mineralfyndighet å viss kronojord, hvilka bestämmelser afsåges skola jämlikt 77 § regeringsformen gifvas af Riksdagen ensam. Enligt dessa bestämmelser skulle i fråga om områden, som förklarades utgöra statsgrufvefält, särskilda regler råda. Förslag till områden, som borde förklaras för statsgrufvefält, hade emellertid ej hunnit upprättas; och föranledde detta, att Riksdagen ansåg sig icke böra till vidare granskning upptaga förslaget till berörda bestämmelser. I anledning häraf afslogs i Första kammaren jämväl förslaget om ändringar i grufvestadgan, hvadan sålunda frågan i sin helhet vid den riksdagen förföll.

Vid nästlidet års riksdag framlades åter berörda båda förslag i hufvudsakligen samma skick och därjämte förslag till områden, som borde förklaras vara statsgrufvefält.

I anledning af sistberörda förslag antog Riksdagen för sin del lag om ändrad lydelse af 3 och 10 §§ grufvestadgan, innebärande upphäfvandet af inmutningsrätten å sådan kronojord, som genom beslut af Konung och Riksdag förklarats skola utgöra statsgrufvefält, hvarjämte Riksdagen för sin del beslöt att de i Eders Kungl. Maj:ts proposition upptagna områden skulle förklaras vara statsgrufvefält. I öfrigt beslöt Riksdagen att ej bifalla Eders Kungl. Maj:ts propositioner i ämnet.

Sammansatta lag- och jordbruksutskottet, till hvars behandling ärendet hänskjutits, yttrade i sitt utlåtande, att det syntes utskottet, som om de principer, som kommit till uttryck i de förevarande förslagen, vore i det hela tillfredsställande när man ville upphäfva inmutningsrätten, och att

utskottet alltså funnit sig kunna i hufvudsak ansluta sig till det nya system, som i förslagen vunnit uttryck. Utskottet ansåge emellertid af anförda skäl, att ofvan omförmälda bestämmelser angående undersökning och tillgodogörande af mineralfyndighet å viss kronojord borde erhålla formen af lag, stiftad i den ordning § 87 regeringsformen stadgar. Utskottet gjorde vidare erinringar beträffande såväl den ifrågavarande lagstiftningens omfattning som vissa af de föreslagna detaljbestämmelserna. Då sålunda en omarbetning af förslagen vore erforderlig och denna ej lämpligen kunde af utskottet verkställas, ansåge sig utskottet böra afstyrka bifall till förslagen i föreliggande skick. Det gällande provisoriska förbudet mot inmutning i de tre nordligaste länen borde naturligen i afvaktan på en definitiv lagstiftning tills vidare uppehållas.

Från utskottets utlåtande voro dess ledamöter från Andra kammaren skiljaktiga. De framhöllo, att enligt deras uppfattning borde en ny i stort sedt enhetlig gruflagstiftning komma till stånd, byggd på den principen, att mineralier, i den mån de ej redan vore tagna i bruk af enskilda, skulle närmast falla inom statens intresseområde, oafsedt om fyndigheten låge på kronans eller enskildas mark. Huru en ny väsentligen enhetlig gruflagstiftning, grundad väsentligen på ett koncessionssystem borde i sina detaljer utformas, kunde naturligtvis icke annat än efter närmare undersökning utrönas. Det hade icke påvisats, att någon synnerlig brådska föreläge för att redan nu utfärda en lagstiftning för kronomark utan afvaktan på den erforderliga utredningen öfver ännu i hela dess vidd. Skulle det emellertid anses nödvändigt eller önskligt att innan dess så att säga provisoriskt antaga en ny positiv lagstiftning enbart för kronojord, så hade man att ingå i granskning af det för sådant ändamål nu framlagda förslaget. Beträffande detta anförde reservanterna, att det kunde ifrågasättas om ej en förnyad allsidigare granskning af förslaget skulle verka, att Riksdagen kunde med större tillförsikt gå till afgörandet. Efter att därefter hafva framställt erinringar i fråga om vissa detaljbestämmelser förklarade sig reservanterna på de af dem anförda skäl och med instämmande väsentligen i utskottets yttrande i öfrigt anse, att frågan borde undergå en förnyad granskning, hvadan de anslöte sig till utskottets slutliga hemställan.

I Första kammaren bifölls utskottets förslag, hvaremot Andra kammaren anslöt sig till reservanterna.

På grund af den skillnad i uppfattningen beträffande lämpliga sättet för nu förevarande frågas lösning, som sålunda inom de olika kamrarna framträdte, synes mig föga utsikt finnas att inom närmaste tiden vinna en definitiv lösning af frågan. Jag anser mig därför icke för närvarande äga

anledning föreslå Eders Kungl. Maj:t vidtagande af ytterligare åtgärder i själfva lagstiftningsärendet. Men då uppenbarligen den hittills rådande provisoriska inskränkningen i inmutningsrätten inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län bör i afvaktan på en definitiv lagstiftnings åstadkommande fortfarande uppehållas, har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten, inne bärande utsträckning af nu gällande förbud mot inmutning intill den 1 oktober 1912.»

Vid granskning af lagförslaget, har utskottet icke funnit anledning till någon erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 2 maj 1911.

På lagutskottets vägnar:

ERNST HÅKANSON.